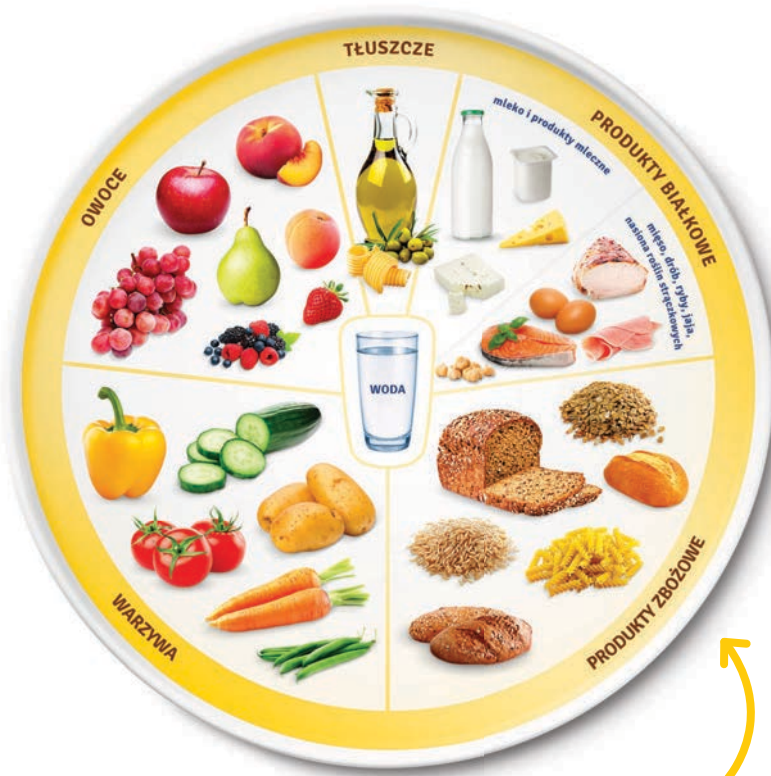

„Jak wygląda porcja?”

Poznaj lepiej modelowy talerzyk żywienia dziecka w wieku od 1 do 3 lat

Prawidłowo zbilansowana dieta maluchów jest jednym z elementów umożliwiających ich optymalny wzrost, rozwój i zdrowie.

Dieta dziecka będzie prawidłowo zbilansowana, gdy w jego menu będą znajdować się różnorodne produkty z każdej grupy produktowej, takie jak **mleko i produkty mleczne, produkty zbożowe, mięso, ryby, owoce i warzywa**.

Przy planowaniu diety pomocny może być **modelowy talerzyk żywnościowy**, który przedstawia udział poszczególnych grup produktów w jadłospisie.

Warzywa

5 porcji
dziennie

Niedostateczne spożycie warzyw jest jednym z najczęstszych błędów żywieniowych w diecie małych dzieci. Warzywa są **ważnym źródłem witamin** (np. wit. C, witamin z grupy B) i **składników mineralnych** (potasu, magnezu, wapnia, miedzi, cynku, żelaza), a także **błonnika pokarmowego**.

Jak wygląda przykładowa wielkość porcji warzyw?*

1 mała szklanka gotowanej cukinii

1 mały pomidor

1 mały ziemniak

5 strączków fasolki szparagowej

2 łyżki tartej marchewki

2 łyżki gotowanej dynii

2 łyżki gotowanych buraczków

2 łyżki kukurydzy

* Proponowane wielkości porcji znajdują się w opisach pod zdjęciami.

Owoce

4 porcje
dziennie

Owoce są **źródłem** między innymi **witamin, składników mineralnych, węglowodanów i błonnika pokarmowego**, który reguluje pracę przewodu pokarmowego małego dziecka. Najkorzystniejsze jest spożywanie owoców świeżych, a nie w postaci soków czy słodzonych przetworów.

Jak wygląda przykładowa wielkość porcji owoców?*

1 małe jabłko

1/2 banana

1 mała gruszka

pół szklanki jagód lub borówek

pół szklanki malin

3 małe morele

1 mała mandarynka

1 mała brzoskwinia

* Proponowane wielkości porcji znajdują się w opisach pod zdjęciami.

Produkty białkowe - mleko i produkty mleczne

3 porcje
dziennie

Mleko (w tym mleko modyfikowane typu junior) i produkty mleczne – jogurt, kefir, sery twarogowe, sery podpuszczkowe zawierają **białko i wapń** (niezbędny do budowy kości, zębów) oraz **niektóre witaminy z grupy B**. Jogurty i napoje fermentowane **korzystnie wpływają też na mikrobiotę jelit**.

Jak wygląda przykładowa porcja mleka i produktów mlecznych?*

1 szklanka mleka
krowiego

1 szklanka mleka
modyfikowanego
typu junior

1 plasterka sera
podpuszczkowego
(żółtego)

1/2 szklanki jogurtu

2 łyżki sera twarogowego

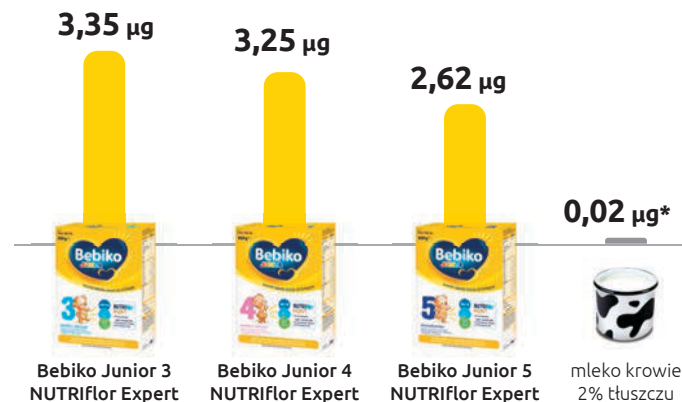
2 plasterki
białego sera

* Proponowane wielkości porcji znajdują się w opisach pod zdjęciami.

Porównanie zawartości wybranych składników odżywczych w formułach Bebiko JUNIOR i w mleku krowim

WITAMINA D

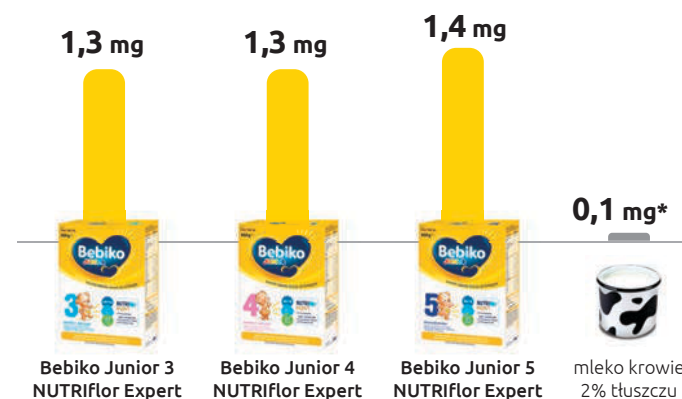
w 100 ml

Zalecane dzienne spożycie dla dzieci po 1. roku życia: **15 µg****

ŻELAZO

w 100 ml

Zalecane dzienne spożycie dla dzieci w wieku 1-3 lata: **7 mg****

* Kunachowicz H. i wsp. Tabele składu i wartości odżywczej żywności, PZWL 2020.

** Normy żywienia dla populacji Polski i ich zastosowanie pod red. M. Jarosz i wsp. NIZP-PZH, 2020.

Produkty białkowe – mięso, drób, ryby, jaja, nasiona roślin strączkowych

1-2 porcje
dziennie

Mięso, ryby, jaja i rośliny strączkowe to także ważne **źródło białka, witaminy B12 i żelaza**. W żywieniu dzieci poleca się świeże, chude mięso wysokiej jakości. Ryby dostarczają **nienasyconych kwasów tłuszczowych** i zaleca się je podawać 1-2 razy w tygodniu. Jaja są źródłem pełnowartościowego **białka i witamin** i należy podawać je po obróbce termicznej. Nasiona roślin strączkowych to wartościowe źródło białka, żelaza, witamin z grupy B oraz składników mineralnych takich jak wapń, magnez i cynk.

Jak wygląda przykładowa porcja produktów białkowych?*

1/2 małej piersi z kurczaka

1 gruby plaster pieczonej morskiej ryby np. łososia lub dorsza

1/2 gotowanego na twardo jajka

1 plasterki dobrej jakości pieczonego schabu

2-3 łyżki upieczonego mięsa drobiowego np. z udka

2 łyżki ugotowanych nasion roślin strączkowych np. ciecierzycy

* Proponowane wielkości porcji znajdują się w opisach pod zdjęciami.

Produkty tłuszczowe

1-2 porcje
dziennie

Tłuszcze odgrywają ważną rolę w diecie dzieci – zwłaszcza kwasy tłuszczowe nienasycone, w tym wielonienasycone. Są **źródłem energii**, która jest niezbędna w okresie intensywnego wzrastania. Długołańcuchowe wielonienasycone kwasy tłuszczowe, np. DHA są niezbędne do rozwoju mózgu i narządu wzroku. Tłuszcze są także **źródłem witamin A, D, E**.

Jak wygląda przykładowa porcja produktów tłuszczowych?*

1 łyżeczka oliwy z oliwek

1 łyżeczka masła

1 łyżeczka oleju rzepakowego

* Proponowane wielkości porcji znajdują się w opisach pod zdjęciami.

Produkty zbożowe

5 porcji
dziennie

Produkty zbożowe są źródłem węglowodanów złożonych – skrobi, błonnika pokarmowego, wit. z grupy B, składników mineralnych – wapnia, magnezu, chromu. Menu Juniora powinno dostarczać ok. 10 g błonnika pokarmowego dziennie. W diecie małych dzieci powinny znaleźć się także urozmaicone produkty zbożowe, w tym te pełnoziarniste. Przykładem może być pieczywo pełnoziarniste, pieczywo jasne, grube i drobne kasze, płatki zbożowe.

Jak wygląda przykładowa porcja produktów zbożowych?*

1/2 bułki grahamki

1 kromka chleba pełnoziarnistego lub pszennego

1/2 szklanki płatków zbożowych

2-3 łyżki gotowanej kaszy np. gryczanej, jęczmiennej

2-3 łyżki makaronu

1 placek lub naleśnik

* Proponowane wielkości porcji znajdują się w opisach pod zdjęciami.

Śniadanie dla Juniora – porównanie zawartości wybranych składników odżywczych

Kaszka BoboVita PORCJA ZBÓŻ mleczna 7 zbóż zbożowo-jaglana owocowa

(wartość dla porcji: 50 g + 150 ml wody)¹

Płatki kukurydziane na mleku

(wartość dla porcji: 20 g płatków kukurydzianych + 180 ml mleka krowiego 3,2% tłuszczu)²

Płatki owsiane na mleku z malinami

(wartość dla porcji: 40 g płatków owsianych + 15 g malin + 180 ml mleka krowiego 3,2% tłuszczu)²

Witamina A	210 µg	64,8 µg	65,25 µg
Witamina D	3,7 µg	0,05 µg	0,05 µg
Witamina C	25 mg	1,80 mg	6,51 mg
Tiamina	0,58 mg	0,06 mg	0,24 mg
Witamina B6	0,32 mg	0,10 mg	0,16 mg
Wapń	253 mg	214 mg	239 mg
Żelazo	4,1 mg	0,34 mg	1,86 mg
Jod	44 µg	5,04 µg	7,67 µg
Błonnik	2,9 g	1,32 g	3,77 g
Kwasy tłuszczowe nasycone	1,4 g	3,57 g	3,96 g
Sól	0,15 g*	0,78 g	0,21 g

* Zawartość soli wynika wyłącznie z obecności naturalnie występującego sodu.

1. Wartości wg tabeli na opakowaniu produktu, dla porcji 50 g + 150 ml wody.

2. Wartości na podstawie programu DietetykPro.

Modelowa całodzienna racja pokarmowa dla dzieci w wieku od 1 do 3 lat wyrażona w produktach

Weker H. i wsp. Stanowisko Komisji Nauki o Żywieniu Człowieka Polskiej Akademii Nauk w sprawie zasad żywienia dzieci w wieku 1-3 lat, Standardy Medyczne/Pediatrics 2022; 19: 3-17.

Lp.	Grupa produktów	Jednostka	Zespół Ekspertów PAN 2022 (na 1000 kcal)*
I. Produkty skrobiowe	1. Produkty zbożowe	g	75
	pieczywo (mieszane/pelnoziarniste)	g	40 (20/20)
	mąka, makarony	g	20
	kasze, ryż, płatki śniadaniowe	g	15
1A. Ziemniaki	g	80	
II. Warzywa i owoce	2. Warzywa i owoce	g	400
	warzywa	g	200
	owoce	g	200
III. Produkty białkowe	3. Mleko i produkty mleczne (w przeliczeniu na mleko):	g	550
	mleko i mleczne napoje fermentowane	g	400
	sery twarogowe	g	15
	sery podpuszczkowe	g	5
	4. Mięso, drób, strączkowe, ryby, jaja:	g	70
	mięso, drób	g	30
	nasiona roślin strączkowych (np. fasola, soczewica)	g	5
	ryby	g	10
jaja	g (szt.)	25 g (½ szt.)	
IV. Tłuszcze i inne	5. Tłuszcze:	g	15
	zwierzęce: masło i śmietana	g	5
	roślinne: oleje, orzechy	g	10
	6. Cukier i słodzycze	g	Nie więcej niż 10**

* Opracowane przez: zespół ekspertów PAN 2022 (członkowie Komisji Żywienia Dzieci i Młodzieży Komitetu Nauki o Żywieniu Człowieka Polskiej Akademii Nauk w składzie: Halina Weker, Mariola Friedrich, Katarzyna Zabłocka-Stowińska, Joanna Sadowska, Jadwiga Hamułka, Anna Długosz, Jadwiga Charzewska, Jarosław Walkowiak, Piotr Socha) na podstawie wyników badań PITNUTS 2016, norm żywienia oraz standardu medycznego.

** Im mniej, tym korzystniej.

Według obowiązujących aktualnie norm żywienia* ustalono, że:

- Zapotrzebowanie na **energię** należy indywidualizować w odniesieniu do masy ciała dziecka. U dzieci w wieku 13–36 miesięcy dobowe zapotrzebowanie na energię w przeliczeniu na jeden kilogram masy ciała wynosi ok. 83 kcal.
- Minimalna ilość **białka** nie powinna być niższa niż 1g/kg masy ciała dziecka i wyższa niż 15% energii z białka w całodziennym zalecanej puli energetycznej (1000 kcal). Norma dzienna to 14 g.
- **Tłuszcze** powinny dostarczać 35–40% całkowitej energii tak, aby zabezpieczać wydatek energetyczny dziecka, jego wzrost i rozwój. Bardzo ważna jest podaż odpowiedniej jakości tłuszczu, w tym źródeł nienasyconych kwasów tłuszczowych (oleje roślinne), a zwłaszcza długołańcuchowych wielonienasyconych kwasów tłuszczowych (ryby). Normy żywienia dla najważniejszych długołańcuchowych wielonienasyconych kwasów tłuszczowych (DWKT) ustalono na poziomie: dla kwasu dokozaheksaenowego DHA – 100 mg/dobę (dla dzieci wieku od 7. do 24. miesiąca życia), a dla kwasów eikozapentaenowego EPA i DHA łącznie – 250 mg/dobę (dla dzieci w wieku 2 lat i powyżej).

* Jarosz M., Rychlik, E., Stoś, K., & Charzewska, J. (2020). Normy żywienia dla populacji Polski i ich zastosowanie. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-Państwowy Zakład Higieny.

- Udział energii z **węglowodanów** w ogólnej puli energetycznej powinien wynosić 45–65%. Należy ograniczać tzw. cukry dodane (czyli węglowodany stosowane w produkcji żywności i przygotowywaniu potraw) do poniżej 10% energii ogółem. Zaleca się podawać produkty, które są źródłem węglowodanów złożonych, takie jak pełnoziarniste pieczywo, kasze, makaron i produkty z mąki z pełnego przemiału. Takie produkty dostarczają odpowiednią ilość błonnika, który reguluje pracę przewodu pokarmowego. Zapotrzebowanie na błonnik pokarmowy dla dzieci w wieku 1–3 lat wynosi 10 g/dobę.
- Zapotrzebowanie dziecka w wieku 1-3 lat na **wapń** wynosi 700 mg, na **żelazo** – 7 mg, a na **jod** – 90 µg. Te składniki są najczęściej niedoborowe w diecie małych dzieci.
- Najbardziej odpowiednim napojem/płynem dla dzieci jest dobrej jakości **woda**. Dzieciom nie należy podawać do picia słodzonych i gazowanych napojów, a soki owocowe nie powinny być podawane w ilości większej niż 120 ml/dzień; soki nie mogą zastępować spożycia owoców i warzyw.

Opracowano na podstawie:

1. Jarosz, M., Rychlik, E., Stoś, K., & Charzewska, J. (2020). Normy żywienia dla populacji Polski i ich zastosowanie. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-Państwowy Zakład Higieny.
2. Stanowisko Komitetu Nauki o Żywieniu Człowieka Polskiej Akademii Nauk w sprawie zasad żywienia dzieci w wieku 1-3 lat, Halina Weker, Mariola Friedrich, Katarzyna Zabłocka-Stowińska, Joanna Sadowska, Jadwiga Hamułka, Anna Długosz, Jadwiga Charzewska, Jarosław Wałkowiak, Piotr Socha, STANDARDY MEDYCZNE/PEDIATRIA 2022, T. 19.
3. Poradnik żywienia dziecka w wieku od 1. do 3. roku życia. Praktyczne wprowadzenie norm i zaleceń żywieniowych. Instytut Matki i Dziecka, 2020.